

**ПРЕДСТАВЛЕНІСТЬ ВИДІВ РОДУ *CRASSULA* L.
У БОТАНІЧНИХ САДАХ ТА ДЕНДРОПАРКАХ УКРАЇНИ**

(Яворівський Р. Л, завідувач лабораторії морфології та систематики рослин,
асистент кафедри ботаніки та зоології)
ТНПУ, м. Тернопіль, Україна
(Пушкар З. П., магістрант кафедри ботаніки та зоології)
ТНПУ, м. Тернопіль, Україна

Родина *Crassulaceae* DC. (порядок *Saxifragales*) нараховує у структурі світової флори приблизно 1500 видів, що належать до 35 родів. За життєвими формами – багаторічні або рідше однорічні трав'яні рослини, із зазвичай потовщеними та м'ясистими листками і стеблами. Зростають переважно в областях із сухим та жарким кліматом (окрім Полінезії й Австралії), проте найбільша видова різноманітність спостерігається у областях Південної Африки. У флорі України відомі всього лише 24 види, котрі належать до п'яти родів. У загальному, представники родини не мають надто важливого народногосподарського значення, однак, значна частина видів успішно введена у культуру і використовується як декоративні рослини. В першу чергу це стосується представників роду *Crassula* L., котрий у світових масштабах нараховує близько 200 видів, а центром їхнього походження вважається Капська провінція.

Метою наших досліджень слугував аналіз представленості видів роду *Crassula* L. у ботанічних садах і дендропарках України та дослідження перспектив їхнього подальшого практичного використання.

Всього на території України нараховується 29 ботанічних садів та 17 дендропарків. За результатами наших досліджень у колекціях цих заповідних установ на сьогодні культивується всього лише 54 види та підвиди роду *Crassula* L. [1, с. 190; 2, с. 15; 3, с. 230]. Також зафіксовано наявність у їх колекціях доволі значної кількості форм та сортів видів досліджуваного роду (7 форм та 7 сортів). Зокрема, найбільше різноманіття виявлено у структурі колекцій ботанічного саду ім. акад. О. В. Фоміна Київського національного університету ім. Тараса Шевченка [1, с. 190]. Саме колекція цього ботанічного саду є найбільш чисельною – у ній представлені окрім згаданих форм та сортів 44 види та підвиди роду *Crassula* L. Також значна кількість видів представлена у колекціях Запорізького міського дитячого ботанічного саду (26 видів та підвидів), Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України (15), а також ботанічного саду Полтавського педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (12 видів та підвидів) [2, с. 15]. Найбільш широко розповсюдженими у культурі є наступні види: *Crassula arborescens* (Mill.) Wild. – представлений у колекціях 6 ботанічних садів і дендропарків; *Crassula falcata* (DC.) H.Wendl. – у 5, *Crassula tetragona* L. та *Crassula cooperi* Reg. , котрі культивуються у 4 установах. Усі інші види та підвиди представлені у колекціях не більш ніж трьох установ.

Загалом, можемо констатувати, що представники роду *Crassula* L. не надто поширені у культурі, і з 46 природо-заповідних установ представлені у колекціях

всього лише 7. Також недостатньо репрезентований видовий склад – із загальних 200 видів роду культивується лише 54. Зважаючи на декоративні властивості цієї групи рослин вважаємо за доцільне розширювати видове різноманіття у колекціях ботанічних садів та дендропарків представників роду *Crassula* L. для детальнішого вивчення їх еколого-біологічних особливостей та розробки шляхів практичного використання цих доволі високо декоративних рослин.

Література

1. Ботанічний сад ім. акад. О. В. Фоміна. Каталог рослин. Природно-заповідні території України. Рослинний світ. – Вип. 7. – Київ: Фітосоціоцентр, 2007. – 320 с.
2. Каталог декоративних трав'янистих рослин ботанічних садів і дендропарків України: довідниковий посібник / за ред. С. П. Машковської. – Київ, 2015. – 282 с.
3. Каталог растений Центрального ботанического сада им. Н. Н. Гришко. – Киев: Наукова думка, 1997. – 436 с.